

لههست و ئیحساسی عادی قوتایه سه ره تایی و هونه ر خوازه کان له جهه یانی په ر وهرده کردن و ته قوییه تی ته کنیکدا ئیکتیفایان کردوه.

بهم جوړه، ته کنیک ای قهوی تیکه له به فقه قری مه عنه وی (ئیحساسی عولوی: ههستی به رزی) له جیهانی هونه ردا هه روه کو گورزیک بوه که درایته دهس تا که تاکی ناباش و ناشیاو تا... له حاند سه ر سورمانی بیرو رای گشتی، که رهسته وده سکر دی خویان نشان بدهن و سه ر له خه لک بشیوینن و نه زانانه واداریان بکه ن به ئافه رین وتن و چه پله ریزان.

به گشتی ئامانجی هونه رچییه؟ هه رچه نده، وه لأمی ورد وراست بهم پرسیا ره، پیوه ندی به ناسینی ورود و قولی هونه روه هه یه، به لأم به کورتی ئیشاره و ئامازه یه ک به ئامانجی هونه ر بو ناسینی پیوه ندی هونه ر وچا وورا ورا که یاند زه روری یه، ئامانجه کانی بته رته تی و گرینگی هونه ری نه صل و ره سه ن و جه قیقی بریه تین له:

۱- تیف تیفه و ته لئیفه ی روحی خاوه ن هونه ره که له نه تیژه ی په ره گرتن و قول کردنی ههستی به رزی روچی هونه روه له کو مه لدا (چونکا حه قیقه تی روچی هونه ر پیوه ندی به روچی هونه روه هه یه).

۲- زیندو کردنه وی عه واتیفی که به وینه ی خو رسک و ته بیعی له نیو مرو فکه لدا به وه دیعه دانریاوه.

۳- به دی هیئانی یه کبون و یه کیه تی روچی له کو مه لدا، به و مه رجه، که هونه ری حاکم له کو مه لدا له کانالی دروسته وه: (ئیحساس و روچی هونه روه رانی به رپرس سه ر چاوه ی گرتی).

۴- بوژانه وی جوانی و زیبایي خو رسک و فیتری که له سروشتی مرو فدا دانراوه، به لأم له بیر بریاوه ته وه.

۵- به دی هیئانی ته نه و ع له واقیعیات و حه قایه قی ژیاندا که له سوینگه ی یه ک نه واختی، ماندو کهر بو ته مه لال هیته ر که دیاره ئه م جوړه ته نه و عه، ئه بی بو پیگه بین و هه لدانی باری مه عنه وی هونه ر بی.

۶- سه‌ره‌نجام هونه‌ر له پله‌ی بونی خویدا، جوانی روّحی مروّف له قالب و شکلی مه‌لموس و بینراودا ساز بوگه‌و نیشانه‌کانی خوا‌باشترو رونا‌کتر به‌کوږ و کوّمه‌ل نیشان‌ته‌دا جا‌دیاره به‌سه‌رنج‌دان به‌م هیژی نفوزه‌سه‌ر سوږما‌نه‌وه، که‌له‌نیو خه‌لک‌دا به‌یانی کردوه، که‌هونه‌ر هه‌روه‌کو‌زوږ به‌ی‌په‌دیده‌که‌لی بایه‌خداری مه‌وجود له‌کوږ و کوّمه‌ل‌گای به‌شه‌ریدا، هیچ‌کاتی له‌ده‌س در‌یژی حا‌کمانی سته‌مکار، پاراسترا‌ونه‌ما‌گه‌وه‌میشه‌له‌خز مه‌تی حوکه‌مه‌تی سته‌مکار دا‌بو‌وه‌له‌وه، بو‌باری ئیستعمار و ئیستعمار‌ی‌گه‌لانی دنیا‌که‌لکیان وهر‌گر‌توه.

هونه‌ر، یه‌کی له‌باشترین و له‌بارتیرینی که‌ره‌سته‌ی چاوو رای ئیستعمار‌گه‌رانه، بو‌دا سه‌لماندنی جینایه‌تیان، نه‌مروّش له‌شکلی پیچه‌له‌پیچترین‌دا و به‌ته‌کنیک‌گه‌لی زوږ پیشکه‌و تو‌تر له‌خز مه‌تی دیوه‌ز مه‌کانی خوږه‌لآت و خوږا‌وادان.

له‌وشوینیه‌ی که‌هونه‌ر له‌گه‌ل عه‌واتیف و روّحی مروّف پیوه‌ندی نیزیکی هه‌یه‌به‌ئاسانی ته‌توانی له‌لایه‌ن حوکه‌مه‌ته‌کانه‌وه‌بو‌را‌کیشانی خوشه‌ویستی خه‌لک و خو‌کیشانه‌نیو‌ئه‌وان که‌لکی لی وهر‌بگیر‌دری.

جا‌له‌م روه‌وه‌زل هیزه‌کان بو‌به‌دی هینانی مه‌به‌ستی شومی خو‌یان له‌لایه‌نی جیا‌جیای فه‌ره‌نگی رامیاری، ئابوری و... له‌هونه‌ر که‌لک وهر‌ده‌گرن. وله‌ئا‌کامدا‌ئه‌م په‌دیده‌بایه‌خداره که‌ئه‌بو، هو‌بی‌بو‌بیداری و روشت و پیشکه‌وتی مه‌عنه‌وی خه‌لک، نه‌بیته‌هو‌ی مه‌ست‌بون و نه‌حمه‌ق‌بونی خه‌لک و هه‌روا‌نه‌بیته‌هو‌ی سه‌ر‌گه‌رمی و سه‌ر‌قال‌بونی دارا‌وده‌وله‌مه‌نده‌کان. باشترین نمود‌ی‌عه‌ینی‌ئه‌م هونه‌ره‌کراوه‌و‌گوریا‌وه، هونه‌ری‌شاپه‌سه‌نه، که‌هو‌ی له‌ناو‌چونی‌خو‌و‌ئه‌خلاق‌ی‌چاک‌بو.

به‌گشتی‌گرینگترین مه‌سه‌له‌یه‌که‌له‌هونه‌ردا‌ئه‌بی‌له‌به‌ر‌چاو‌بگیر‌دری، ته‌لتیف‌ی‌عه‌واتیف و ته‌هذیب و باش‌بونی‌که‌یفی‌هه‌ستی‌هونه‌روه‌ره، تازه‌مانی‌که‌ئه‌م‌کاره‌حه‌یاتی‌یه، له‌چوار‌چو‌یه‌ی‌هونه‌ردا‌له‌به‌ر‌چاو‌نه‌گیر‌دری، هونه‌ر، جیگای‌ئه‌سلی‌خو‌ی‌نادوز‌یته‌وه. ئیستا‌که‌زانیمان روّحی‌هونه‌ر، پیوه‌ندی‌به‌جوږی‌روّحی‌و‌پاکی‌دل‌وده‌رونی‌هونه‌روه‌-روه‌هه‌یه، جا‌که‌وابی، ئه‌بی‌هونه‌روه‌ر‌به‌دلی‌پاک‌و‌بیداره‌وه‌چ‌له‌زه‌مینه‌ی‌سینما، ته‌ئاتر،

راديو، تلويزيون، شاعر و هونه، چريکه و چيروک، نه قاشي، موسيقي، سازو تاواز و... خه ريکي
نواندني هونه ريچ

***

نەو رۆز ، تازە بونەوہی بیرە وەری گەورە خزماپەتی ئینسان و سروشت و خۆرسکە

گزینگی بەھارو چرۆدانى دوبارە، مزگینی نەو رۆزوھا تەوہی سالی نوئی بەھات ئەدا لەھەر وہ رزیکدا، لەھەرکات و سات و کاوینگیکدا ھەموشتیکدا تازە و نوئی ئەیتەوہ، ھەرزەمان، دنیا و ئیمە و گشت کایینات لە حالی گۆپان و گۆپیاندان. بە لام، نەورۆز ئاووھەوایی تری ھەبە، کاتی چرۆدان و گۆل و غونچەدانى دوبارەى خۆرسک و سەرە تاي کەژى نوئی بونە وەى دوبارەى سروشت و جیھانە.

بە گزینگی نەو رۆز دارو گۆ و گیا و گۆل نە فەس و ھەوایی تازە ھەل دەمژن و جوان و شاد و تەر و پاراو و عەتراوی ئەبن، چومەلە و چەم دینە جۆش و خرۆش و مەل و بالندە کان دواى ماوہ یە ک کز و کەنەفتی و کە سیرەبون، دوبارە بال ئە گرن و دەستە دەستە و پۆل پۆل سترانی تازەى ژبان دە خۆپین، کۆتر دە س دە کا بە گمە گم و کەولە کووساران دە قاسپیتی و پاساری لەسەر دار و گوئیسوانان دە جر یۆینی و بولبول لە نیو گۆل دە خۆینی و چینە لە ریشەى دل و دەرون دە کا. رۆزگرو نوری تازە بە سەربانی ژبانی مرۆف دا دە پرژینی و خۆین لە شادەماری

ئىنساندا بە خۆرسىك دە گەرى ئۆمۈرۈش ۋە شادىئەبى.

نەورۇز لەھە موشۇ ئىنساننى زە وىدا خۇي دە نۆيىنى، ھەست ئە كرى ئوخۇنشان ئەداو زە وى دەراز ئىتتەو ۋە دونيا دەخە ملنىي نەورۇز تايىت بە شۇ ئىنساننىك لەم گۆي ئەرزە نىيە، ھى فە رەھنگ ۋە مەرامى تايىت نىيە، نە ۋە رۇز جىزنى لە داىك بونى خۆرسكى ئىنسانە. نە ۋە رۇز يادى سەر كە و تى بە ھارە بەسە رساردو سىرى زستاندا، يادگارى زال بونى كاۋە يە بە سەر زوحاكى زال ۋە مارزدا، نەورۇز جە ژنى نە تە ۋە بى يە، كە ھە مو دە ىناسن كە چىيە، نەورۇز ھە موسالىك دە گە رىتە ۋە دە كرىتە جىزنى ۋە شادى، ھە مو سالىك. قسەى لىۋە دە كرى، رۇزبان ۋە توۋە ۋە رۇزمان بىستوۋە ديارە ئىتر نىيازى بە تە كرار ۋە دوپاتە كرى نىيە؟ چۈنكا ھە يە، مە گەر خۇت نە ۋە رۇز تە كرار كە يتە ۋە؟ جا كە ۋە بى باقسە كرى نە ۋە رۇزىش بە تە كرار ۋە چەن پاتە بىسىن. لە زانست ۋە ئەدە بىدا تە كرار بە مەلال ھىنەر ۋە بىئودە دانراۋە، ئە قىل ۋە ئاۋەرتە كرار پەسە ندىناكا، بەلام ھەست ۋە ئىحساس، تە كرارى بى خۇشە، خۆرسىك ۋە سىروشت تە كرارى خۇش دە وى، كۆرۈكۆمەلگا، نىيازى بە تە كرارە. خوسىك ۋە خۇد كرى لە تە كرار ساز دراۋە، كۆمەلگا بە تە كرار، ھىزو ۋە زە دە گرى، ئىحساس بە دوپاتە بونە ۋە گىيانى ۋە بە ردى، نەورۇز چىرىكە ۋە چىرۈكى جوانى ۋە خوشىكىيە، كە لەودا تە بىيەت ۋە خۆرسىك ئىحساس ۋە ھەست ۋە جامىيە ۋە كۆرۈكۆمەلگا بىكە ۋە دەس بە كارن.

نە ۋە رۇز كە چە ندىن سە تە يە ناز ۋە فەخر بە سەر جىزنى كانى دىكە دا ئە كا لە بەر ئە مە يە، كە قەداۋا بىكى دەس كرى كۆمەلگا يە تى، يا يە ك جىزنى داسە پاۋى رامبارى نىيە، جە ژنى جىھانە ۋە رۇزى شادى ئەرزە. ئاسمان ۋە رۇز، ھەروا خرمە ۋە چرتە ۋە قرتەى چىرۋدان ۋە گول ۋە ھەلدان ۋە لە داىك بونى خۆرسىكە ۋە پىرۈ تە ژى يە لە كەف ۋە كولى ھەر سەرە تاۋ پە بىدا بون ۋە بوون ۋە ھاتتە بوون.

بە لام جىزنى ئەم ۋە ئەو، زۆرىيەى دەم ۋە كات ۋە سات خەلك ۋە ئىنسان لە كارگە، موچە ۋە مەزرا، دەشت ۋە سارا، كوچە ۋە كۆلان ۋە بازار، باغ ۋە باغات ۋە دەشتى كشت ۋە كال دە گىرۈتە ۋە ۋە نىۋ تاۋلە ۋە ھۇدە ۋە لە ژىر مىچ ۋە پىشتى درگای بە سراۋدا كۆدە كاتە ۋە، قاۋە خانە ۋە

چایی خانه و کافه و کاباره، ژیرزه وی و سالون و خانوبه ره کان لهه وایچی گهرم به نهوت و گاز، روناک به چرای له رزوک به دوکه ل، جوان و رهنگین به رهنگ و... به لام نه و رۆز له ژیر میچی قورماوی، درگای داخراو، هه وای خهفه، له نیو دیواره به رزو پرله درزه کان که به جالجالوکه ته- نراو له شاروله دی له نیومال و له نیو چوار دیواری دل ته نگدا، ده سی مروفده گری به ره و داوینی نازاد و بی که ناری خوړسک، رای ده کیشی: که به هارگه رم و به تیشکی رۆز روناک و ته زی به له له رین و له رزین و شادی ئافه رینش و خولقاندن و به دیهینان، رازاوه به با و باران، بیینی خوش، پنگه و ئاخه لیوه، لق و پۆپی داخراوی باران ویکه وتو، پاک و جوان و دلگیر و... نه و رۆز تازه بونه وهی بیره وهری به کی گه وره یه، بیره وهری خزمایه تی ئینسان و خوړسک و ته بیعت، هه موسالیک نه م رۆله فه راموشکاره، که سه رگه رمی کاری ده س کرد و سازدانی سازدراوی ده س و قه له می خو به تی، دایکی خو ی له بیر نه با ته وه، به هاتنه وه بیرى نه و رۆزی پیروژ، ده گه ژیته وه داوینی نه و وه کتر بینینه وه نه کاته جیژن.

له گه ل نه و داگه بوژیته وه، نه م دیدار و یه کتر بینینه ده کاته جه ژن و شادی. رۆله له باوشی دایکدا، خو ی ده بینینه وه و دایکیش له که ناری زاروکدا، له شادی و خوشیان چرۆنه دا و نه پشکوی و خونچه نه دا، رۆندک و سربشکی شادی له لیو نه بار ی، هاواری شادی نه کا و ده س نه کابه گاله گال و چریکه چرین، جوان نه بیته وه و ده چیته وه سه ر دوخی جارن، ده بوژیته وه و ده ژیته وه، به دیتنی یوسفی بینا و بیدار نه بیته وه.

شارستانی و ژباری ئیمه هه رچی پیچیده تر و سه نگین تر بی، نیاز به گه پانه وه و ناسینه وهی خوړسک له ئینساندا ژیان ی زی تر ده کا و به مجوره یه، که نه و رۆز به راوه ژوی داب و ده ستوره- کان که بیر نه بن و ده سوین و ده پوین و بیهوده نه بن، هیز نه گری و بو چونه نیودواروژ جوان تر و ده رخشان تر نه بی، چونکا نه و رۆز ریگایه که، نه و جهنگی دیرینهی که له رۆزگاری لاتیزوا کونفسیوس تازه مانى رو سوو ویلتیر به رده وامه ابیکاته ئاشتی و ده سه ملان ی.

نه و رۆز ته نیا ههه و مه رجیك بۆ ئاسوده بون، سه یران و خووش رابو واردن نییه. نیازی زه وروری جامیعه، خوړاك و ژبانی نه ته وه یه كیشه. دنیا یی كه له سه رگورپان و گورپان، پسان و تیا چون و پرش و بلا و بونه وه و له كیس چون ساز دراوه، جیگایه ك كه له ودا، ته وه ی سابه و نه گورپ دراو و هه میسه پایه داره، ته نیا گورپان و ته غیر كردن و پایه دار نه بونه، چ شتی ته توانی نه ته وه یه ك، كوړ و كوومه لگایه ك له راسته رابه ی بی به زه یی رۆزگار، كه به سه ر هه موشتدا تی ته پری و بان و فلیقی ده كاته وه و ئه روا، كه هه ر پیگه یه ك ده شیکتی و هه ر شیرازه یه ك ده پسینی له زه و آل بی پاریزی؟

هیچ میله تی به به ره یه ك و دو به ره شكلی و بیچم ناگری، میله ت و نه ته وه كوژ یلكه و كوژیکی پیكه وه لكاوی به ره نه سلی موته والی زور و زه وه نده، به لام زه مان، ته م تیغه بی روحه پیژهنده ی به ره كان ده پسینی و فرت و فتی ته كا، له نیوان ئیمه و پیشینا نماندا - ته وانیه كه رۆحی جامیعه ی ئیمه و نه ته وه ی ئیمه یان ساز داوه و پیکیان هیئاوه - شیوو دۆلیکی ته نگه به ری به ی میژوی قوول كراوه، سه ته خالی یه كان، ئیمه ی له وان جیا كردو ته وه، ته نیا داب و ده ستوری باوی كوومه لایه تین كه، بزله چاوی جه لادی زه مان، ئیمه ی له م دۆله، پرله به ره رانه په رینی و له گه ل پیشینانمان، وه له گه ل را بوردوه كانمان ناسیاو ده كا. له دیمه نی پیرۆزی ته م داب و ده ستوره باوانه دایه كه ئیمه بوونی ته وان له رۆزگاری خو ماندا، له كه ناری خو ماندا وه له «نیو خو مانانی خو ماندا» ههستی پی ده كه یین و خویشمان له نیو ته واندا ته بینین. وه جه ژنی نه و رۆز، یه كتی له پته و ترین و جوان ترین باوی ماله باوانه، كه وا جوان و باو ماوه.

له و كاته دا كه داب و ده ستوری نه و رۆز ده به یین به ریوه، ده لیتی: له هه مو نه و رۆز یكدا كه هه مو سالیك له م ئاخ و سه رزه وی یه دا ته یان كرده جه ژن و چراخانی و شادی، خو مان ده بینین و له م حاله داشانوی تاریك و روناك و رو په ری په ش و سپی میژوی میله تی كه و نارای ئیمه له راسته چاوماندا لانه درتی، به ریژه ئه روا. ئیمان به وه ی نه و رۆز جه ژنی ئیمه یه و باو با پیرانی ئیمه كردو یا نه ته جیژن، ته م بیرو را پر هه یجانه. كه میشكماندا بیدار ده كاته وه كه: به لئ: هه مو سالیك، ته نانه ت له و رۆزگاره ی كه ته سكه نده رته م ئاوو خا كه ی ئیمه ی به خوینی

میلله تی ئیمه رهنگین و خویناوی کردوه، له که ناری گپرتی بهردان و سوتانی ئاسه واری و لآتمان، نه ته وهی خویناوی ئیمه زوژ جوان و راز اوه ترو به بیروباوه ری زیاتره وه، جه ژنی نه و رۆزیان ده گرت، به لئی: هه موسالیک! ته نانهت ئه و ساله ی که سهر بازانی قوته یبه له سیروان خه لکی نو قم ده کردو موله بیک کوشتاری ده کرد، خاجدار و جه نگیز و ته یموره شه له و تورکاتی وه سمانی و ئاق قویونلو و سه لجوقیان و... خه لکیان ده کوشت، له ئارامبونه وهی غه مگینی شاره زامداره کان له که ناری ئاورگی سارد و سپدا، نه و رۆزیان زوژ به گهرم و گوری ده کرده چیژن.

مێژوله «زیرینا ئامیدی» ده گیریته وه که له و سهر دهمه ی که عهره بی هیزشکار له قادسییه و نه هاوهند له ژیر تیغی تیژی بی روحمیدا خه لکیان ده گریاندا، کاتی و لاتی ئارام کرده وه و دژو دژمنانی ره پی نا، ههر له و سالانه دا و دوايش نه و رۆزیان گرتووه و ئه و سهرده مه یان به رابوردو پتوهند ئه دا.

نه و رۆزه هه موکات و ساتی خو شه و بیست و به ژیر بووه، له چاوی موغاندا، له چاوی مویداندا، له چاوی موسولماناندا، هه مونه و رۆزیان لا خو شه و بیست بووه، به زمانی خو یان، قسه یان لئی کردوه. ته نانهت فه یله سوفان و زانایان و هوزانفانان و تویانه: «نه و رۆز رۆژی یه که مینی ئافه ریشه، که خودا ده سی کردوه، به خولقاندنی جیهان و له شهش رۆژا یاله شهش ده و ره) له و کاره دابو، له شه شه مین رۆژ دا خولقاندنی جیهان ته واو بوو جاله بهر ئه مه یه که یه که مین رۆژی نه و سان «خاکه لیوه» یان، به «هور موزد: خودی» ناو بر دوه و ئه و شهش رۆژه یان به پاک و پیرۆز بژاردوه»

چ چریکه و چیرۆکیکی جوانه، جوان تر له واقعیهت! به راستی مه گهر هه مو که سییک ههست ناکا، که یه که مین رۆژی به هار، ههر ده لینی یه که مین رۆژی ئافه ریشه. ئه وه نه و رۆز بووه دیاره به هار، به که مین که ژو که شه نه و سان (خاکه لیوه) ش یه که مین مانگ و نه و رۆزیش یه که مین رۆژی ئافه ریشه، قهت خوا جیهان و خو رسک و ته بیعه تی له پاینر یا له زمسان یا له هاویندا دهس پی نه کردوه، دیاره یه که مین رۆژی به هار، شیناوه ردی ئاخنی گرتووه به

لیوه وه و شین بووه و رواوه. سیلاو ههستان، قهلهزه ی ئاو، تافگه ی شه تاو، چرو کردنی دار و دم کردنه وهی خونچه و گول کردنی گول و گیاو شاخه و پویه ی دارو دهوهن له نه و رۆزدا روی داوه، رواوه، بهردو داری ناوئاو سوواوه.

بی شک، رۆح و گیان له م که ژه دا سه ری هه لداوه و عه شق و ئه وین له م رۆژه دا گو و پواوه و یه که مین جار رۆژ له یه که مین نه رۆزدا گزینگی داوه و زه مان له ته که ئه ودا ده سی پتی کردوه. ئیسلامیش رهنگی جوان تری به نه و رۆز داوه، شیرازه ی کردوه و ئه وی به پشتیوا نه بی ئه ستور، ئه وی له مه ترسی زه وال له ده ورانی موسولمانی کورده واری و ئیرانیاندا، پاراستوه و رای گرتوه، نه و رۆز که له گه ل گیان و خوئینی ئیمه تیکلا و ببو و لیکدرا بوو، گیانی نه ته وایه تی له گه ل ناوئیه ببو. به رۆحی دینی تازه بش گوچی گرت، داب و ده ستوری نه ته وه بی و نیرادی، له ته که باوه ر، به دینی پیروزی ئیسلام و قورئان و عه شق و ئه وینی پره یتی تازه یه - که له دل و هه ناوی ئه م سالی تازه یه وانه و رۆزه هاته وه جیژ نیکی کونی کورده به خو شی و به هاته وه، خه لکی له م ئاو و خا که دا فرجکی گرتبو، گر پی خوارد و پیکه وه پیوه هند دران و پته و بون و پیروژ بون.

نه و رۆز - ئه م پیره که گه رد و غوباری چه ندین سه ته له روی نیشتوه - به درژیایی میژوی که و نارای خو ی، رۆزگاری له که ناری موغاندا، زیکر و ویردی میهر په رستانی خو ی به گو ی خو ی بیستوه: دوای ئه وه له که ناری ئاورگدانی زه رده شتی دا، سرود و سروش پیروزی مویدان و زه مزه مه ی ئاوئستا و سروشی ئاهور مه زدای به گویدا خویندراوه، له وه به دوا به ئایاتی قورئان و زمانی ئه للا: ریزیان بو داناوه، ئیستا سه ره رای ئه وه به نو یژ و دوعا و پارانه و گه کوردی یارسان و دینی کونی کورده واری و عه شق به خوا و ئه وین به حه قیقه ت گیانی تازه ی پتی ئه دا.

ئه م پیره خاوه ن پیره وه ری یه که له هه مو سه ته یه کدا و له گه ل هه مو به ره ونه سلیکدا و له ته که هه مو باو با پیرانی ئیمه دا و ئستاوه تا رۆزگاری ئافسانه بی گو ده رزو گایو میرت «میردی گه ییو» ژیاوه و له گه ل هه مو مان بووه، و هه یه، ریساله ت و رۆلی گه و ره ی خو ی له هه موده م و کات و

ساتیکدا زور پر به هیزی خوی و به عشق و نهوین و وهفاداری و خوین گهرمی و ره زاشیرنی
 نهنجام داوه و نهویش سپی کردنه و هگرهنگی غم وه لقر چاوی پر چین و چروکه له سیما و
 قیافه ی نه ته وه نه جیب و زولم لیکراوه به که له گهل خوین و ئیسک و پلوسکی خهلکی نه
 سر زهوی به لا و صهدام لی دراوه له گهل روچی شاد و خوړسک و ته بیعت لیکدراوه و
 گه وره تر له هه موان پیوه ندانی نه سله موته والی به کانی نه هوزونه ته و نه که له سر چه قی چوار
 ریئی یانی به لا و روداوه ی میژو گیر ساوه و دامه زراوه و هه میسه که و توتته به رهیرش و قینی قین
 له دلان و جهلادان و تالانکه ران و هه روا په یمانی به کیه تی به ستن له نیوان هه مو دلی خزم و
 که س و کار که دیواری گرز و تورپه و بیگانه، چهن دین ده و ران له نیوانیاندانه بووه هرپوی مه
 وزین و دولتی قوولی فه راموشی جیایی نه خسته نیوانیان.

ئیمه له م کاوه دالم ده م و سانه دالم به که مین ده می ده س پیکردنی سره تای نافع رینشه دا،
 به که مین روژی خیلقه ته دا، له روژی خوادا له روژی ناگره سوره ی ناهورایی دا، نه و روژی
 پیروز نه کهینه جیژن و ناگر ههل ده که مین، ناگری ناهورایی. له قوولایی و یژدانی خو ماندا به
 پیاوته خه یال له سارای رهش و ده شتی سوتواوی هه له بجه، شاری هیژوشیمای
 کوردستان عبور نه که مین و له هه مو نه و روژگهل که له ژیر ناسمانی پاک و روژی رونا کدا له
 سر ناخ و خاکی ئیمه که ریزی لی گیراوه و ناگری نه و روژ هه لکراوه له گهل هه مو زاروک و
 کورو کچ و لاو پیروژن و پیوانیکدا که خوئین نه وان به تیوره گماندا نه روا و روچی نه وان له
 دلماندا ته کان ده خوا به شواری ده که مین و به مجوره (بوونی خو مان) به ناو به ک نه ته وه، له نیو
 گژه باو گیژه لوکه ی توند و مره شه بای کوشنده و سوتینهر و نال و گوړده ردا خوړانه گرین و
 خولود به گهل نه به خشین و له هیرش ی نه م سه ته دا که ئیمه ی له خو مان نامو و «نه بان» کردبو.

چ چریکه و نه فسانه به کی جوانه، جوان تر له واقعیته! به راستی مه گهر هه مو که
 سیک هه ست ناکا، که به که مین روژی به هار، هه رده لپی به که مین روژی نافع رینشه. نه وه
 نه و روژ بووه، دیاره به هار به که مین که ژو نه و سان «خاکه لیو هس» به که مین مانگ و نه و.

رؤزیش یه که مین رؤزی ناهه رینشه.

□ نیسلامیش رهنگی جوان تری به نه و رؤز داوه شیرازه ی کرد وه و نهوی به پشتیوانه یی نهستور، نهوی له مه ترسی زه وال له ده و رانی موسولمانی کورده واری و ئیرانیاندا، پاراستووه و رای گر تووه.

□ نه و رؤز ته نیا دهه تانی بوچه سانه وه، سه یران و خوشگوزهرانی نییه نیازی زه روری جامیعه و کوومه لگا، خوراکی ژبانی نه ته وه یه کیشه.

له م میعادگه یه دا که هه مو به ره ی میژو وه چریکه و چیروکی هیلله تی حوزوربان هه یه له گهل نه واندا په یمانی وه فا ده به ستین و «نه مانه تی عشق و نهوین» له وان به وه دیعه و نه مانه ت وهرده گرین «قهت نامرین» و «به رده و امی راستین» ی خویمان به ناوی نه ته وه یه ک که له م سارای گه ورگه به شهریدا ره گ و ریشه ی له قوولایی فهره هنگی دارمال له غینا و قیدا سه ت و بیخه وش وجه لال و شکودا هه یه و له سه ر هیمی «نه سه لته» ی خوویی بون له راگوزاری میژودا راهه ستاوه، له سه ر «رو پهره ی جیهان» سه حیفه ی عالم سه بت و زه بتی بکه ین.

□ ته فتازانی له بابی ته کرار داده لئی: ته کرار عه یب و خه وش ی قسه یه مه گه مر له یادی مه حبوبدا، که له ویدا نه ته نیا جایزه که یاد و ناوی نه و ته کرار و دوپاته بکریته وه، به قسه ش فه زیله ت نه به خشن^۱

وه ره تاگول نه فشانی بکه ین

مامه نه ورؤوز!

توآبه و چریکه، غه مکین و پره سه ته وه

توآبه و که نینه پاک و پر ده رده وه

۱ - مته وه ل، روژنامه ی اطلاعات صفحه ۶ شه مه ۲۷ اسفند ۷۱ و ۲۴ ره مه زان ۱۴۱۳ و ۱۸ مارس ۱۹۹۳ از ۱- گودهرز - جه مشید: میژوی ته به ری، موعجه مولبولدانی حه مه وی، موروج الذهب نه و روژنامه ی حه کیم عومهر - ی حه پیام.

تو! به و هه لپه رکچی و خه نده وه
 دیو و درنجی خهم له دل ته په ریښی
 تو! به و کراسه سور و توزاوی یه وه
 تو! به م رومه ته رهش و چرچه وه
 که له بهختی رهشت رهنگک نه داته وه
 رهنگی خهم و په ریښانی له دل ته شواته وه
 مامه نه و روز له دلنا خهمی تال و تفته
 خهمی دارمال، دهر وین، بومان سهخته
 دهنگک دانه وهی پیکه نیسته
 دلپه ی روندک و فرمیسته
 که له سر چاوه ی گیانت نه تکی
 به داوینت دا ته رژی
 نیمه یش به فرمیسه کانت به گور نه که نین.
 مامه نه و روز!
 وه ره له رومه تت توزی ره شی بته کینه
 ناگر بخه نیوکه وای سوری خوته وه
 وه ره ههروه ک مه لیککی دلشاد و خوش ناواز
 بال لیکده تادم ترؤسکه تروسکی خوره تاو
 له بیر به ره وه
 نه فسانه ی خهمی دیرین
 له باتی سترانی تال و خه فته تبار
 نه م شیعره ی شیرین بچرین!

وه ره تا به کتر گولباران بکه یین و مه ی له جامه یین
 به پیچ فته له ک شلکینین و گه لاله یی تازه ساز بده یین (شه یول). مارا

نازادی وهه‌لدانی مروفانی:

مروف وهه‌ربونه وهری وزیندوی تریش بو هه‌لدان و گه‌یشتن به که مالی بونی خوئی نیازی به نازادی هه‌یه به لام نوکته و جینگای سه‌نجدان لیره‌دایه که هه‌لدان و که مالی هه‌ر بونه وه‌ریکی زیندو له‌پینوه‌ندی نه و له‌گه‌ل خو‌رسکی و سروشتی و ئافه‌ریده بونی نه و ده‌ناسیندری.

هه‌لدان و که مالی مروفا نیش له‌پینوه‌ندی له‌گه‌ل فیتره‌ت و حه‌قیقه‌تی وجودی نه‌ودا ده‌ر ده‌که‌وی و ده‌ناسری

حه‌قیقه‌تی وجودی مروف عه‌ینی پینوه‌ندی و ئوگر بونیته‌تی به‌حقه، پیگه‌یشتن و هه‌لدانی مروف له‌((قوربی وجودی)) دینه‌دی، نازادی به‌راستی له‌پینوه‌ندی نیژیکی و قورب له‌خواتا ریف ده‌کری، جا که وابی نه‌توانین بیژین: نازادی راسته‌قینه‌هوی هه‌لدان و پیکه‌یشتنی بونی مروفا مروفانیه.

به‌لام نوکته‌یی گرینگ که نه‌بی دو پاته‌ی له‌سه‌ر بکری نه‌مه‌یه که ته‌نیا نازادی به‌راستی‌یه، که نه‌بیته‌هوی پیگه‌یشتن و هه‌لدانی ئینسان و نه‌نزان وه‌((نازادی)) وه‌همی و نه‌فسانی ته‌نیا غوربه‌ت و یه‌خسیری زیاد ده‌کا وه‌یچی دیکه.

ویژه و ویژاوه‌ری ره‌سانه‌یی و مه‌شهوراتی زه‌مانه‌بی نه‌وه‌ی له‌بابه‌ت هه‌ریم و سنورو حه‌ریم و که وشه‌نی یا تاییه‌تمه‌ندی و ماهیه‌تی قسه‌بکه‌ن، هه‌میشه‌فوبه‌بوک و که ره‌ناکانی چاورای خو‌یاندان نه‌که‌ن که نازادی هوی هه‌لدان و پیگه‌یشتنی مروفانیه.

نازادی هوی به‌رز و ته‌رز بونی فه‌ره‌نگ و هه‌لدانی بیرو هزره، وگشتی بافی دیکه‌ی، له‌وچه‌شنامه، قسه‌ده‌که‌ن و ده‌ئاخون، نازادی نه‌فسانی هوی دوربونی مروف له‌حه‌قیقه‌تی خوئی و غافل بونی نه‌و پیک دینی.

به‌لی نازادی ده‌بیته‌هوی هه‌لدانی مروف و به‌رز بونه‌وه‌ی باری فه‌ره‌نگی نه‌و، به‌لام له‌کاتی قسه‌کردن له‌م دروشمه‌نه‌بی بزاین که له‌چ جو‌ره نازادی یه‌ک ده‌دوین و له‌کاتی کرده‌وه‌دا نه‌بی سه‌رنج بده‌ین که نه‌که‌وینه‌داوی لیبرالیستی نازادی، چونکا له‌ویندا نه‌ته‌نیا

ناگهینه هه‌لدان و بهرز بونه‌وهی مروفانی، تازه زنجیره‌ی غوربه‌ت و دیلی ئه‌ویشمان قورس ترکردوه و زورترمان باداوه، وریابین که ئازادی نیوان ئیمه و لیبراکان و ئومانسته‌کان ته‌نیا و ته‌نیا موشته‌ره‌کیکی له‌فزی و بیژه‌یه، ئیمه له‌ حه‌قیقه‌تی ئازادی و هه‌لدانی مروفانی قسه‌ده‌که‌ین به‌لام ئه‌وان له‌ژیر ناوی ئازادی دا ده‌م بین و قفل له‌دل و ده‌رونی مروفانی ئه‌ده‌ن شو‌رش‌ی دینی به‌یام هینه‌رو مزگینه‌ده‌ری ئازادی به‌ راستیه.

ئازادی یه‌ک که دوربێ له‌ ده‌سه‌لاتی شه‌یتانی تیکنو‌کراسی، بوروکراسی و سه‌رمایه‌ سالاری، بونی گو‌لی خو‌شبو‌ی مه‌عنه‌وه‌یه‌ت و هاودلی و هاوره‌نگی ده‌شت و ده‌ری شو‌رش‌ی دینی پروته‌ژی کردوه.

هه‌مو فه‌لسه‌فه‌ی «ژان پۆل سارتیر» (Jan Poul Sarter) هه‌ول و ته‌لاشه‌ بو‌رزگار بون له‌بێ هیوایی و ته‌ناقوزو نائومیدی، که به‌شه‌ری رو‌ژاوا‌بێ، ئه‌و لای وایه‌ ئازادی به‌شه‌ر محاله، به‌لام به‌ داغوه‌هه‌ چون ژان پۆل سارتیر خو‌بشی هه‌روه‌ک زانا‌کانی تری رو‌ژاوا‌بێ، ریگا‌چاره‌ له‌ چوار‌چو‌یه‌ی زات و ته‌واو‌یه‌تی ئازادی ((ئومانستی دا و که‌وته‌ خواری، به‌شه‌ری تازه و مل بادانی ئه‌و، که بوی ده‌گه‌ری، سه‌رگه‌ردانی ئه‌و زیاد‌ئه‌کا.

ئه‌بێ بزاین ئازادی بیجگه‌ له‌ پێوه‌ند له‌ گه‌ل حه‌قدا، واتای بو‌نیه، جا هه‌ر له‌به‌ر ئه‌مه‌شه‌ که ئازادی رامیاری و کومه‌لایه‌تی رو‌ژاوا‌یش بیجگه‌ له‌ زیاد‌کردنی فاسیله‌ی چنیا‌یه‌تی و قودره‌ت‌یابی بور‌ژوا و غه‌له‌به‌ی رو‌حی سه‌رمایه‌داری و پول و دراو په‌رستی و شه‌یتی بونی مروف و په‌ره‌گرتنی ئیمپریالیزم و بی‌دادگه‌ری کومه‌لایه‌تی شتی تری لی‌ سه‌وز نه‌بوه‌ونابێ.

ئیمه‌لامان وایه‌ مروف عه‌ینی ته‌عه‌لو‌قه‌ و ئینسان بو‌گه‌ یشتن به‌ ئازادی و میوه‌و به‌ردانی تاکی حه‌قیقی خو‌ی ئه‌بێ بگانه‌ ته‌عه‌لو‌قی به‌راستی به‌خوا و له‌ئهم وئه‌و دا‌ب‌دری و له‌ئو‌گ‌داربونی خو‌بو‌لای خوا سوربێ، نه‌ک له‌روی نه‌زانی و خو‌قه‌ف کردن و خو‌به‌زل زانی خو‌ی دوربخاته‌وه‌ و ئینکاری بکا.

خوی چاک و داب و ده‌ستوری ژبان - باله‌دیمه‌ن و روانگای خو‌رسکی و سه‌روشت

لهزه تی گیانی و رۆح وهر بگرین، ته ماشاو روانین بو روانگای جوانی خورسک به له شو و لاری مروف گیانی تازه نه به خشی گوله رهنگاو رهنگه کان، دهشت و دهری سهر سهوز و رهنگین، ئاسمانی پر نه ستیره ی گه شه دار، نه م هموه جوانی و خوشیکیه به پیی زهوق و چه شه یه ک که له نیو دل و دهرونی مروفا هه یه له ته ماشای نهوانه لهزه ت نه با و شاده بی، دیاره نه م شادبونه، ته نیا له لهزه تی رواله تی دا کو نا یته وه.

له م نه رزه گردوپان و گو و بهرینه دا ئینسانگه لی په یدا نه بن که ته ماشای روانگای جوان، نهوان نه خاته بیر کرد نه وه، له باره ی رازی خیلقه تی پر قورده تی ئیلاهی، نهوانه له م بیر کرد نه وه و په ی بردن به رازو ره مزی جیهانی ئافهرینش زور لهزه ت نه بهن، نهوانه به چاوی بهر زتر و وردتر نه روانه، روانگای جوانی خو رسکی و سروشت، جا ههر له بهر نه وه ش لهزه تی نه مانه، له لهزه تی که سانی که دارای نه م تاییه تمه ندی یه نین زیاتر و بهر فره تره، نه گهر تو تابلویه کی نه قاشی جوان له بهر چاومند الیکدا دابینی، نهومنداله له ته ماشای نه وه لهزه ت نه با، به لام ئایا لهزه تی نه وله گه ل لهزه تی که سی که ده چیته نیو ورده کاری نه و تابلویه و لهودیوی نه وه وه هه زاران ئافهرین به نه خشینه ری نه وه ده لی، بهر ا بهرن؟

ههر جو ر بی نه گه رتائیستا له لهزه تی زاهیری که لکمان وهر گرتوه باله مه و دوا بکوشین تاله لهزه تی رۆحانیش لهزه ت به بن، گو لی جوان و رهنگین بینه و له مه زنی و گه وره بی گول ئافهرین بروانه، له نیوه شه ودا بروانه ئاسمانی پر له نه ستیره ی جوان و گه شوله راست خوی خولقینه ری نهوانه سه ریچه مینه وه؛ نهوسا ده زانی چ شادی و خوشیه ک روت تی ده کا، به جو ری که بیجگه له زاتی حق ته علاشتی تر نه بینی «لَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ»^۱ یانی: به راستی له ئاسماندا بورجگه لیکمان ساز داوه و نهوانه شمان بو ته ماشا کاران رازاندوته وه. نه م باسه له روژنامه ی شه هاده ی کوردی

ژماره ی ۳۹۴ سالی ۹ گولانی ۱۳۷۱/۲/۱ هه تاوی و ۲۱ نیسای ۱۹۹۲ زاینی به قه له می
(شه پۆل) بلا و کراوه ته وه.

دوا روژهی موسولمانانه

به راشکاوی ده بی بلین: دوا روژهی موسولمانانه وشا به خت له به ختی ئه واندا
له هات دایه، مادام له سهر ریبازی خوا سوریین و له ریگاری ئه و لانه ده بین (ذَلِكَ فَاِنَّ اللّٰهَ
لَمْ يَكُنْ مُتَغَيِّرًا نِعْمَةً اَنْعَمَهُ عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ) مه شی خوا وایه، کاتی
نیعمه تیکی به هۆزی یا به تاکی یا به گهل و نه ته وه یه ک دا، نای گۆری و لیان ناستینیته وه،
مه گه ره ئه وه ی ئه وان خویان بگۆرن و له ریگا لاده ن و کل بن وتل بن وه، سه ره و شوژ به ره و
گۆری، بگۆردین یا خو بگۆرن و اتا: چاک بون، خراپ بن له نه سپی ناز و نیعمه ت دابه زن و
سواری نه سپی ئه جه ل و به دفه ر بن وه و سواری خویان بده نه ده س هه وای نه فس و شه یان
به کار و کارابون، ئیستا بیکاره و په ی تاره که وتون، بر و داربون، ست بر وا کراون، دلسۆزبون،
قین له دل کراون، له دل و ده رونی خو یاندا خو بخۆنه وه و بینه خۆره له نیۆ یه کدودا، جا
ئه گه ر بتوانین بهر له و خوه دزیو و کریتانه بگرین و خو به خو چاک و دل و ده رون پاک
بین و به کار و تیکوشه رو نازابین و خو له خوی به د فه ری دور راگرین و بو یه کتر هه ره وه ز
بکه ین، کومه گی یه ک بین و مال و ناموسی یه ک ترین، وه کوهی خو مان بزانیین و بیان
پارتیزین له دل پیسی له گهل یه کتر خو لادین و ئه وه ی بو خو مان پیمان خو شه هه مان بی، بو
هاو نیشتمانیه کانیشمان هه روا بین و بر و امان به خوا بته و بی، ئه و ا دوا روژهی ئیمه ی
موسولمانانه.

ئاوینه ی میژو:

چریکه و چیروک و ئه فسانه ی میژویی ئاوینه یه که، ئه کری وینه ی خو مان و وینه ی
به ره ی ئه نزان و ئیسانه کانی تری تیدا بینین، مرۆف له روژه ی رابوردو، ئه ز مونی روژگار
بو هیمن دانان و بناغه ریژی دوا روژی چاکتر و به که لکترو به خته وه رانه تر سود و هر ده گری،
جا له بهر ئه وه ئه بیج مرۆف هه مو روداوه کانی رابوردو، جوان بداته بهر جه نه جهری

سهرنج و به باشی لیان ورد بیته وه و شیان بکاته وه به دوکاسنه و سبب گانه و هر دی بداته وه،
 نه و سا بیکاته که شاو، یا ناوه نیا و توومی کار و کرده وهی تیا بچینی، له نه زمون و تافی
 کرده وهی تال و تفت و ژه هر اوی تا نه زمونی شیرین و شادی هیتهر، دیاره زوری له زاگون
 و داب و ده ستوری کوومه لایه تی و بنه رته تی کارو باری و خوی چاک و نه خلاقه پاک که نه زم
 و نیزام و ته کوزی کوومه لایه تی پیج دانه مزرئی، له سهر نه زمونی رابوردو، دامه زراوه، چ
 ژیارو شارستانی، یا ماف، جوانی و ناحه زی کارو کرده وه (حَسْنُ و قُبْحُ اَفْعَالٌ) و ره فتارو
 ناکاری عادی خه لک، که بریه تی له ئیستقرایه که، مرؤف و نه نزان به درژیایی هه زاران ساآ
 ژبان له پیججه له پوچی گرئی پوجکه ی گوومه لایه تی دا به راوردی کرده وه هه لی سه نگاندوه و
 میوه و نه تیجه ی نه وهی به وینه ی زاگون و قانون، پیشکده ش به کوومه لگای به ره ی مرؤف
 کرده.

نه م چریکه نموداری پیشه و کردو کرو، خوو ناکارو تیک هه له نگو تنی به کوپرو کوومه له،
 جه ننگ، دژو دوژمنی، ناشتی و دوستی، به تیکرا تیکرای ره ننگ دانه وه کان و
 ده نگدانه وه کانی ئینسان و نه نزان له راست روداوه و دژواری یه کانی ژباندا، نه وه جوژی
 بیر کرده وه و تیفکرینی کوومه لگای رابوردوه وه، به هه مو جوانی و ناحه زی و دزیوی یه وه.
ساز و ناواز له دو روانگاو:

نه گهر له یه کئی له لایه نگرانی موسیقا بیرسن که سمفونی یانی چی؟ له وه لامدا
 پیته ده لی: سمفونی شوینه واریکی گه وره ی موسیقایه که بو ئورکیستیری موسیقا
 ده نوسری وله چار به ش ساز ده کرئی: دیاره ناوی چهن که سیش له موسیقا زانه کانی ناوداری
 جیهانیش ده با که سمفونی نبوغ ئامیزان به دی هیئاوه، که بتهون، چایکوفسکی،
 موتسارت بهر له هه موانه، به لام نه گهر هه ره و پرسیاره له موسیقا زانیک بکرئی، یه که م
 ناویک که به زاریدا دئی (هایدن) ه چونکا زوربه ی خه لک (هایدن) به باوکی سمفونی ناو

۱- بهر کوئی کتیی رامباری مه دینه نوسراوی فارابی - (شه پۆل).

ئەبەن، چون: بتهون، مونتسارت و مامۇستايانى دىكەي موسىقاي سمفونى، لەساختەي زۆرو زەوئەندى خويان بۆ ئوركىستىرى سمفونىك لەموسىقاي هايدن ماياهيان گرتو، بەتیکرا شوئەنەوارى ئەم موسىقازانا، ناودارانه بۆ ئەوان، ھەرۈە كوكتيىك بوە كە دەرسى لى فيزبون وزانستى خويان پرتو غەنى تر دە کرد

ئاو وژيانى ھەموچت:

قورئان ھۆي ژيان و بەكەمىن لانكەي جولە ندەو خزۆكى بە (ئاو) ناو بردو، زانستى ژين ناسيش، ھەر ئاوى بە بنەرەتى ژيان داناو، بەو جۆرد، توئزانەو بە سەبارەت بە ساختومانى گشتى جىسمى زىندو، ئەنجام دراو، نىشانى داو كە ئاو و كەربون نيزىكەي ۹۸ لەسەتى جىسمى بونەو ھەرى زىندوى پىك ھىناو، ھەرۈا توئزانەو ھەي زانستى زەوى ناسيش، دەگەينى كەبەر لەپەيابونى ئاو، ژيان لەسەرگۆو خرۆكەي زەوى نەبوو جادواي پەيدا بونى ئاو و ساز بونى زەرياو ئەقيا نوسە كان، كەم كەمەژىنگەي لەبارو باو بۆ ژيانى بونەو ھەرانى زىندو، وەجۆرا و جۆر بونى ئەوانە، بەدى ھاتو ھەو خزۆكە كانى سەرەتا، لەپەكەم روژى ژياندا لە زەريادا بون و لەدوايىدا ھاتونەتە سەر بەژ و ویشكانى.

گرشمەي يە كبون:

لەمىژوى ئەدەب و ھونەر و خونىشان دانى زانست لە خۆرھەلات دا جار جارە گەورە گەورە يەك سەريان ھەلداو كە لە ھەربارو بابە تىكەو ھەداراي شوئىن و پلەو پاىھى بەرزو بلىند بون، كەسانى كەبە تىكرا لە دەورو بەرى وجودياندا بەقسەي مەلاصەدرا كەسايەتى مەجازيان، ئەفسانە گەلنىكە، توئزا نەو ھەيە لەفولكلور و باوى كوئەلايەتى دا بەيانگەرى ئەم قسەيە كە خەلكى ولاتى ئىمە كاتى دەس دەكەن بە چرىكە و چىرۆك سازى كەسايەتى، تاكىك كە لەچەن لاو ھەبارو با بە تىكەو ھەبە چاك و بەرزو چازان و گەورە تىرى

---

۱ - ن. كولوسووا، سەرەتايەك لەسەر ناسىنى موسىقا - كەپھان چوارشەمە ۲۰ ئازەر ۱۳۷۰ ھەتاوى لاپەرەي ۶ و ۱۱ دەسامبەر ۱۹۹۱ زو ۲۰ سەرماو ھەزى ۱۶۰۳ ك و ۴ جمادى الثاني ۱۴۱۲ ك (شەپۇل).

بزائن، تايبه تي گه لي له ودا بين که له خه لکی دیکه دا بهر چاويان نه که وئ و زوريان پيدا
هه لده ليڼ به کيک له وانه، مه ولانا عه للامه، سه عيد نورسي و مه ولانا نوسخه ي جاميعه
خالد شاره زوري يه، له م وتاره دا ناتوانين له بابته و هه موه چريکه که له بابته و
دوزاته وه گوتراوه قسه بکه مين ته نيا به نوکته يه ک ئاماژه ده که مين و درگای ليکولينه وه،
ده خه ينه سر گازره ي پشت تا وانه ي که ده يانه وي، تويشوي خويان له وه به ده س بين
خه ريک بن.

له ديوان وقسه ي زوربه ي عارفان و خواناساندا هونه وشيعروو ته به ک ده بيسين و
ده بينين که واتاي وه حده تي وجود، نه دايه کي له و قسه وباسانه ي که له فله سه فده دا هوي
قره قر و قسه ليکردن بوه، مه سه له ي وه حده تي وجود و به کبونه، که نيا حه قيقه تي دهره وه،
يه که يا زوره.

له حیکمه تي موته عاليه دا، دواي قسه کردن له موشته ره کات وهاوبه شبوني مه عنه وي
وجود و قسه کردن له وه که وجود نه سه له، نه تيجه ده گرن، که نه شيای خارجي هه رچه نده
وينه ي جوزا و جوزيان هه يه، له باتندا حیکايه ت له يه ک حه قيقه ت ده که ن وئ و ویش
هه مان نه سلی بونی نه شيایه، دياره که سي که بروای به ته و حیده هه بي، ده گونجي به
وه حده تي وجود و که سره تي مه وجود بروای هه بي، و که سره تي مه وجود به واتاي ماهياتي
مه نسوب به وجود، بزاني و حه قيقه تي وجود له روانگای نه ودا خاوه ني نه نواع و تاکه تاک و
پله و نه جزای نه قلی و دهره وه بي، نه بي هيچ جوړه قيام و عهره زي سه باره ت به ماهيات
له گوردانه بي به لکو وجود حه قيقه تي واحد، ساده ي قايمي به زات بي و ته نيا ماهيات
نه درينه پال نه و حه زره ته و نه وه ماهيه تن که زوروموته که سيرن، نه ک حه قيقه تي وجود،
نه م واتاي وه حده تولو جوده بيرواي فله لاسيفه يه که نه تيجه ي ليوه رده گيردري که نه شيا
باوه کو له باري تايبه تمه ندي وئاسه واره وه، جيان، هه مو له و باره وه يه که مه وجودن، يه ک
حقيه تن وئ و ویش هه مان نه سلی بونی نه شيایه و مه وجوداتي جيا جيا له حه قيقه تي بوندا
پيکه وه، يه کن و وه حده تيان هه يه.

صه در المتألّهین به به یانی بیری وه حدهت له عینی که سرهت وکه سرهت له عینی
وه حدهت و بیری ئه ساله تی وجود توانیویه تی، ته سویری تازه له جیهانی بوندا بخاته
به رچاو، هر چهن ئیشراقیون به ئه ساله تی ماهیهت بروایان ههیه که له گه ل عارفان و
خواناسان یه ک ده گرنه وه.

خواناسان بروایان به وه حدهتی وجود ومه وجود ههیه، عارف دنیا به ئاوینه یه ک
دانه نی بو نیشان دانی وینه ی حه ق (خوا) به پیی بیروباوهری عارف مه وجوداتی جیهان
بیجگه له وه که نیشانه و ئایه تی حه قن چتی ترین.

ئیمام محه مه د غه زالی فه رمویه تی: عارف وخواناس له نشیوی پهستی مه جازه وه
بالی گرتوه و فریوه ته نیو ئه وجی حه قیقه ت، جادوای پیگه یاندنی خوی له و میعراجه دا
به عیان و به ئاشکرا ده بینن که له جیهانی بوندا بیجگه له زاتی خوا چتی دیکه له گوردانیه،
هه مو شتیگ بیجگه له زاتی ئه و هالک و بو تیا چونن (کُلُّ شَیْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ) نه ته نیا
له یه ک زه ماندا به لکو له ئه زه ل و سه ره تادا.

له محیدینه وه یه که ئه سلی وجود، له هه ربارو با به تیکه وه، واحدو تاکه وکه سره تی
بو نیه، هه م وجود یه که، هه م مه وجود وه ئه گه ر حه زره تی حه ق خوی فه یز بدا مرو ف
ئه توانی جه ره یانی حه ق له خورسک و له ماده و عونسوردا بیینی و وینه یه ک نامینی که
حقی تیا نه بیینی، جا ئه مه یه که هه میشه ئاره زویانه که ئه شیئا (که ماهی یه) بو یان
ده ربکه وی.

جا ئه وه یه، که شاعیران و خواناسان و عارفان ده لئین:

چارینه ی بابا تاهیر

به صه حرا بنگه ره م صه حرا ته وینه م

به ده ریا بنگه ره م ده ریا ته وینه م

به هه رجا بنگه ره م کوه وده رو ده شت

نیشان ئه ز قامه تی ره عنایی ته وینه م

چارینه:

خوښاڼانانکي نه زپاسه رنه زونه ن

مياني شوعله، خوشک و تهر نه زونه ن

که نيشت و که عبه و بتخانه و ده ير

سه را يی خالی نه ز دلبر نه زونه ن

چارینه:

يه کی به رزی گه ری نالان ده رین ده شت

به چه شم خون فشان ټالاله ميکيشت

هه می کيشت و هه می گو فت نه ی دريغا

کی بايه د کيشتن و هيشته ن ده رین ده شت

چارینه:

گه رهم رانی، وهره م خوانی ته زانی

وهره م ټاخر بسوزانی ته زانی

وهره م بهر سهر نه هی نه لوه ندو مه يمه ند

نه می وازه م خودا زانی ته زانی

مه نسوری هه لاجيش وتی: من حه قم و شيخی شه بو سته ريش دواي نه و، وتی: پيچگه

له حه ق کی هه يه، بيژي حه قم، خوايش فهر مويه تی: له کاتي ده ردودا غذا بلين (اِنَا لِلّٰه وَاِنَا

اِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ټيمه هی خوايان و بولای نه ویش له گه رانه وه داين. نه م مه به سته له روزنامه ی

شه هاده ی کوردي به قه له می شه پو ل سالی ۹ ژماره ۳۸۲ له ۱۷ دسامبر ۱۹۹۱ زو ۲۶

ټازه ری ۱۳۷۰ ی هه تاوی بلا وکراوه ته وه.

فهره ننگ و مه عنه و بیته ؛

فهره ننگ بریه تی یه: له زنجیره یه ک ئوسول و داب و ده ستور و زا کونی خو و نه خلایقی و کرده و هویی و ره فتاری که تاکه تاکی، یه ک کومه لنگا له که ناری یه کترین وله پیکه وه بوندا دهی گرنه بهر چاو و رعایه تی ده که ن.

یه ک کۆر و کومه ل چ گچکه بی وه کو بنه ماله و خاوحیزان، چ گه و ره تربی وه کو گره ک، فیرگه، کارگه و... یاله بیچم گرتنی په ره دار تر دابی، وه کو نیشتمان، یا به واتایی گشتی تر کومه لنگای مروفی و ئینسانی له جیهاندا، ناچاره راکۆن و زا کونی قه بول بکا، که پیکه وه ژیانی تاکه تاکی نه و کومه لنگایه، ده گونجینی و ده بیته هوئی پیوه ندی باشترو شیاو تری نه و کومه لنگایه، له گه ل کومه لنگای تر، له پله یی په ره دار تری مروفانی دا.

فهره ننگ له کۆر و کومه لنگای جیا جیادا دیاره یه کسان و یه ک جوژنیه،

له زۆر شوینی تایبته له جیهان، هۆزینک یا نه ته وه یه ک، هه ن که داب و ده ستور و باوی تایبته به خو یان هه یه و زا کونیک به ریز ده گرن، که له فهره ننگ و باوی کومه لایه تی هۆزو کومه لنگایی تر دور له زا کۆن بی و دژی ئوسول و بنه ره ت بی، به لام به گشتی له نیو کۆر و کومه لنگای په ره داری مروفانی، داب و ده سوری، قه بول کرا و وجودی هه یه، که گشت ئینسانه کان و مروفه کان له راستی و دروستی نه وه دا بیرو را و باوه پریان یه که وراسته و باشه، هه ر چه نده له واتاو میصدافی نه و ئوسول و زا کۆ نه دا، جیایی بیرو باوه ر هه بی، بووینه نه و ئوصول و زا کۆ نانه ی قه بوله و به ره ی مروف بیی باشه نه سل و بنه ره تی ئازادی یه، بو تاکه تاکی به ره ی ئینسانی، ده س دریز نه کردن بو مال و گیان و ناموسی خه لکی دیکه، په سه ند بونی چاکه و چاککی، خوشه وستی، فیر بونی عیلم و زانست، پاککی، یا ناشیرینی و دزیوی زولم، سته م، کوشتن، پیسی و چه په لی، نه زانی و... جاکه و ابی چتگه لیککی ئوسولی و داب و ده ستوری له جیهاندا هه یه، که گشت تاکه تاکی ئینسان و نه نزان له نه سلی بون و بنه ره ت بونی نه وانه بیرو باوه ریان یه که و پروایان به و ئوصول و زا کۆ نه هه یه، به لام له کومه لنگای بهر ته سکت، نه م یه کیه تی بیرو رایه ده شیوی و

نالۆزده بى وده گوردرى و جياوازى به دى دى.

چونكا بهرداشتى جياواز له يه ك ئه سلدا وجودى هه يه، كه به كبونى بيرورا له پاژدا نه گونجاو دنوينى.

دياره له رۆزگارى پيوه ندى، پيوه ندو تيكلاوى، رۆزتر كۆرو كۆمه لگا، له گه ل يه كتردا، تيكلاوى فهره ننگى بى ره نگو ورو ده كا.

تى هه له نگو تن:

تى هه له نگو تنى فهره ننگه كان له يه كتر، به ره به ره يه كى له فهره ننگانه سه ر ده كه وى و به سه ر ئه وانى ترا زال ده بى و ئه وانى تر ده گورى و به ره ولای خوى ده يان كيشى و خبو و ئاكارو گورپانيان به سودى خوى تى دا به دى ده هينى، هه رچه نده فهره ننگه ره سه نه كان كه بيانه وى خورا بگرن له راست ئه و فهره ننگه هيرشكاره بيگانه دا تابشت ده ينن و تياناچن، به لام ئه زمون نيشانى داوه، كه ئه گه ر پاريزگارى له فهره ننگ نه كرى، فهره ننگى ريشه دار وزيندوش كه م كه م زه رد هه لده گه رى و كز و سيس ده بى و ئوسول و خو و ئاكارو خولقيان به دريژاي رۆزگار به ره ولای فهره ننگه زاله كه ده گوردرين و سه ره نجام تيا ده چن.

هه رچه نده كۆرو كۆمه لگا له ژن و ميژد به جوته ساز بوه و فهره ننگى كۆمه لگاش به كارو كرده و هى هه ردو چيني ژن و پيا و ديمه ن و شك ل ده گرى و به رده وام ده مينى، به لام ئه كرى بليين كه نه خشى ژن له پاراستن و به رده وامى فهره ننگ له پياو زۆرترو به رفه تره، چونكا ژن خوى به ناوى نيوى له كۆرو كۆمه لدا ديتته ژمار فهره ننگ، له لايه كى ديكه وه به په روه رده كردنى زا روک و فيژ كردن و بارهينانى مندال كه له هه ردو توپيژى كۆرو كچن، فهره ننگى خوى ئه دابه به ره ي داها تو.

له م راگويزان و جى به جى كردنه دابه كه ئه گه ر ژن پاريزه رى فهره ننگى خوى بى، فهره ننگه هه ر به و ئه سل وه، ئه چيته نيو به ره ي داها تو، به لام ئه گه ر خوى يه خسيرى فهره ننگى نامو و بيگانه بو بى، فهره ننگى كه راي ده گويزى، فهره ننگى ئالوزاوو

شه مزاووه و که چ ولار نه بیج که به لای فەرهنکه ناموزاله که دا دیمه ن و شکل نه گری و به خودادی اجاواى بۆ به ره یه ک به فەرهنکه گۆردراو به فەرهنکه نامۆ هه لیدا که نه سه ساله تی فەرهنکه خویان هه یه و نه سه ساله تی فەرهنکه نامۆ و بیگانه.

لیزه دا پرسیاریک دیته پیشه وه، که نه گهر به ره یه ک نه سه ساله و ره سه نی فەرهنکه خوی له کیس بیدا، چ چاره نویسیکی ده بیج؟ وه کو کورده کانی هه بجه یان به سه ردی و به گازی خهرده ل و سیانورو بۆمبی شیمیایی سه دام، عه ره بی ته کریتی ناگر نه درین و ده بنه هیروشیمای کوردستان. له بهر نه وه زیاتر له چوارده سه ته، ده سیان له فەرهنکه باو باپیرانیان هه لگرت و خزمه تیان به زمانی قورئان کرد که عه ره ب به زمانی خوی ده زانی، ده ک قورئان له گورچوی سه دام و درۆزانی میژوبدا که قورئان ده که نه هه خویان، چونکا هه مو ده زانین قورئان هه گشت موسولمانانه، چ فارس، کورد، تورک و... بیج ئیتر به ته نیا هه عه ره ب نیه.

وه لām بۆ نه و پرسیاره نه مه یه که نه سه ساله و ره سه نی فەرهنکه پته وی و که سایه تی به تاک نه دا که نه وه له دودلی و در دۆنگی بیری و هزری و رۆحی ده پاریزی، که سی که خوی فەرهنکه ره سه ن و بالآوته و دروست بی و له سه ر خوی بزانی که به وه فەرهنگ و داب و ده ستورانه ی باوی نه ته وه ی خوی ره فتار بکاو خوی له وانه، دانه رنی، له که ف و کولی دل و ده رونی و رۆحی که مرۆف توشی هه ل چون و ناآرامی ده کا له ریگای دورستی ژیان ده ری ده په رینی، ده پاریزی و ساغ ده مینی، که سیکی ئاوه ها پشتیوانی مه عه وه ی کافی، بۆ بوز ده خواو نه بیته خوی نه قیده و باوه ریکی به رده وام ولی بران و لی نه وین که بۆگه یشتن به ئارمانجی به رزی مرۆفانی پیداویست، زۆر ئاسان ده ی گرتیه باوه ش، چونکا هه م له خوی و هه م له فەرهنکه دروستی خوی دلنیا به وه ره نه م دلنیا بونه شه که ده بیته هوی به دی هاتنی ته وازونی فیکری و ئارامشی رۆحی و خوی په سه ند و چاکی مرۆفانی و ئینسانی یانی: ریزدانان بۆ ژن. (شه پۆل)

***

لیکولینه وه یه ک له سهر میشکات الانوار:

میشکات الانوار یا نه سراری نه نواری ئیلاهی ئیمام محمد غزالی ئیمام محمه ده غزالی له م ریساله دا بیرو رای فه لسه فهی ئیشراقی گرتوته پیش و ده کوشی به یارمه تی وه گرتن له ئایه تی نور: (اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) و فهرموده ی حیجاب: (إِنَّ لِلَّهِ سَبْعِينَ حِجَابًا مِنْ نُورٍ وَظِلْمَةٍ) و ته ئویل کردنیان، ته نیا به ته ئویلی زاهری ئه و ئایهت و فهرموده بهس ناکا، به لکو نه سراری ئیلاهی و رازی نهینی له و دوانه دا به پیی شیوه ی تاییهت به خوی ده که ویته لیکولینه وه. شیوه ی تاییهت ته ئویلی ئیمام غزالی له ریساله ی (میشکات الانوار) دا به دریزی به یان کراوه. به کورتی لیی ده کولینه وه و قسه ی لی ده که یین و ده ی خهینه بهر سهرنج دانی ئیوه ی ئازیز ... بی سی و دو ناوه روکی فه لسه فی میشکات الانوار بهر له ههرشتیک له ته ویلاتی باتنی گهری، له بابته ته فسیری باتنی و پالدانه وه به سهر رموز و ئیشاراتی ئه و دوانه و ئه وه ی که له ناخی ئه و دوانه ی ده رکیشاوه و سهره نجام ئه وه ی ئیستخراج یا ده سه به ندی کردوه، دور بی.

له سهر ئه م بنه ره ته ریساله ی میشکات الانوار له ئیو شوینه واره کانی ئیمام محمه ده غزالی له نه وعی خویدا بی وینه یه له وه حده تی ته ئلیفی تاییهت به خوی به شداره. ههر چهند له ئاخر جزمی سیوه می کتیبی ئه حیاء العلوم الدین که بهر له میشکات الانوار نوسراوه له باسی فهرموده ی حیجاب هه ندی له م قسانه ی هیئاوه.

کثریا بهشی یه که م

له بهشی یه که می ئم ریساله ئیمام غه زالی له بابته واتای (نور) له عورفی عام و خاس و له پاشان له عورفی خاسی خاسانه وه قسه ی لی ده کا، باسیکی پیشه کیه، له م بابته وه که خوا نورالانوار یا نوری ئه علاو ئه قسایه، وه نوری حه ق و حه قیقیش هه ر خوایه، باقی ئه نوار که ته نیا به مه جاز به نور ناو ده برین، له خواوه سه ر چاوه ده گرن.

هه ر ده لئی: ئیمام غه زالی په ی به شتی بر دوه و ئه وه ی به به دیه ی و سه لمیندراو داناوه، وه ئه وه یش به مجوره یه: که جیهان دارای ئه سلیکه جیا له خو ی. ئم ئه سله نوری حه قیقی یا نوری بالذاته. له پاشان ئیمام غه زالی به ره به ره هه نگاو هه ل ئه گری بولای نه ک بو ئیساتی ئم نوره، به لکو بو ته قریری وجودی ئه وه. نور له عورفی عامدا شتیکه، خو ی بیینی و خه لکی دیکه ش به یار مه تی وه رگرتن له و بیین، هه ر وه کو نوری روژ و مانگ و چراو ناگری هه لکراو. به لام له بهر ئه وه ی ئم نوره ته نیا به چاو نه بی که بتوانی ئه وه بیینی، ناییندری و نایته ئیدراک، چونکا له ئیدراکدا رو حی بینه ریا روکتی له و زانیوه، له م رو ه وه حه ق ئه مه یه که ئه وه به نور یا نوری زاهیر نا بئری، ئه مه یه که مین هه نگاوه که غه زالی له بهرز بونه وه ی واتای نورو ته جرید-ی نور هه لی ده گری. چونکا له نوری زاهیری مه حسوسه وه په ی به نوری تر ده با که نهینی و نامه حسوسه. ئم نوره هه مان نوره له عورفی خاسانوا.

له پاش ئه مه ئیمام غه زالی له بابته نوری دیده وه ده کو ئیته وه که مو بته لا به که م و کوری به کی زوره، ئم نوره نوری غه یری خو ی ئه بیینی به لام خو ی نایینی وه له شت و مه کیش ته نیا زاهری ئه وانه ده بیینی شتی زور دوریش ئیدراک نا کا، ته نیا شتی مو ته ناھی و مه حدود نه بی نای بیینی. چکو له به گه وره و گه وره ش به چکو له، ساکن به مو ته حه ریک و مو ته حه ریک به ساکن ئه بیینی. به لام له ئینساندا «چاو» یک هه یه که ئه وه که م و کوریانه ی تی دا ناییندری و ئه وه ش «ئه قل» یا رو ح، یانه فسی ئینسانی و مرو فانی یه. له م رو ه وه با شتر

وايه به ناوی نور ناو ببری نهک نوری چاو. ئەمه دوه مین ههنگاؤیکه ئیمام محهمه د غه زالی له ته جرید-ی نور- دا هه لێ ده گری، چونکا غه زالی به مه ده گاته نور-ی ئەقلی یه که م که مروف به وه خوئی و غهیری خوئی دیاری ده کا: (ته شخیصی ئەدا) وه موته ناهمی و ناموته ناهمی و ئەشیای زور دورو نزیك ده رک ئە کا. ئەو دیوی به رده ی هه یون ئە ناسیته وه ئە چیه نیوناخی هه رشتیکه وه و رازو نهینی و حه قیقه تی ئە وانه به چاکی ده رک ده کا، جیهانی بالو پاین (سهرو خوار) ده ناسیته وه و ئافه ریدگاری به رزو بلیند، ده رک ئە کاو نیسه تی ئەو له گه ل دنیا تی ده گا. باوه کو ئەقل له بهر ئەو هه موه که ماله شیاو تره که به نور ناو ببری به لام هه موشیک یه کسان ده رک نا کا، هه ندی شت راسته و خوؤ به ئاشکرا ده رک ئە کاو هه ندی تر ته نیا به فیر بون له سه ر چاوه ی حیکمه تی خوا درک ئە کاو به س، قورئان له ئەقل زیاتر ئاگاداری ئە دا، چونکا له گه و ره ترین و به رز ترینی حیکمه ت سه ر چاوه ی گرتوه، جا له بهر ئەمه قورئان له ئەقل شیاو تره، بو ناوی نور، وه له م دو ئایه ته دا به ناوی صیفه تی قورئان ناو براوه هه ر وه کو والنور الذی انزلنا... یانی نوری که ئە وه مان نارد (قد جاءکم برهان من ربکم وانزلنا الیکم نوراً مبیناً- یانی: نوریکی ئاشکرامان بو ئیوه نارد) دیاره مه به ست له م نوره له م دو ئایه ته دا قورئانه.

ئەم به شه سیوه مین ههنگاوه له (ته جرید) ی نورد چونکا له گه ل نوری سهرو کارمان هه یه که له نوری ئەم جیهانه نیه، به لکو له عاله می مه له کوته و قورئانیش له وه: (له عاله می مه له کوته) عاله می مه له کوته، عاله میکی به رینه که په ریه کان له وی نیشته جین و روح و گیانی سالیکان، به رز ئە بنه وه بو ئە وی. ئەم عاله مه هه مان عاله می غه ییبه که عاله می شه هاده ت، شوینیکه له شوینه واره کانی ئە وه و نسینی و سینه ریکه له وو سه به ییکه له و. وه ته زی و په له نور، ئە نواری عاله می فهروه دین (نوسان) هه میشه به یی دورو نزیکان له

۱- تغابن (ئایه تی ۸)

۲- سوره ی نساء ئایه تی ۱۷۴

سەرچاوهی نوری یه کهم له عالهمی مهله کوت، نور ده گرن. ئەم سەرچاوهی (نوری یه کهمه) ئیمام غەزالی بەمانگیکی دەشوبهینی که له روچنهی مائیکه وه بداله ئاوینه یه ک که له دیواریان گرتیی و له و ئاوینه شه وه له ئاوینه یه کی تریدا که له دیواریکی دیکه گیرایی و سەرەنجام بداله زه وی و نورانی و روناکی بکاته وه، ئەمه یه ک نوره که به هوی ئینعیکاسه وه نوری زوری لی په یا بوه و جا چون وجودی ئەو هه مه وه نورانه له نوری یه که مه وه سەریان هه لداوه، قهت ناتوانن له زنجیره ی ئەوه جیا بنه وه، به لکو تا بی نیهات پیکه وه لکاوان، وه سەرەنجام به سەرچاوه ی نوری یه کهم که نوری بالذات یا نوری حه قیقی یا نوری مه حز (الله) ی ناوه پیوه ندئه درئ ئەم نوره حه قیقیه هه ر ئەوه یه، که خه لق و ئەمه ر (ئافه رینش و ته گیر) له دهس ئەودایه، نورانی بونی سەرته تای ئافه رینش به فرمانی ئەوه: (خوایه) و به ردام بونی ئەم نورانی بونهش له پله ی دوه مدا هه ر له وه وه یه. له راستی دا نورانی بون-ی هیچ کهس له سەرته تا وه لفه و دوانه ی ئەوه که سه: ئەوزاته نه بوه و کهس شیایوی ناوی پله نی وانیه، له راست نورد تاریکی و زولمهت هه یه، جا چون نور وجودی مه حزه، دیاره تاریکی یازولمهت عه دم و نه بونی مه حزه، چونکا نه بون: (معدوم) نه بو خوی وجود په یا ئەکا و نه بو غه یری خوی، به لام ئیمام غەزالی دو بیژه ی نورو زولمهت هه ر وه کو رچه ی (ته نه وی یه تی ئیرانیان-ی کون به واتایی دو مه بده ئی دزو جه ننگه نده به کار ئەبا. به لکو نور له روانگای ئیمام غەزالی یه وه وجودی ئیجابی به و زولمه تیش سه لبی ئەم وجوده یه، جا لیزه وه که وجود دابهش ئەبی به وه ی که دارای صیفه تیکی ئاوا زاتی یه و ئەوه که خیوی ئەم صیفه ته یه به یارمه تی غه یر، له راستیدا شتانی تر بیجگه له و (خوا) مه جازه و وتنی نور هه ر بو خوا راسته و حه قیقی و واقیعیه.

۱ - نوکته: من خۆم ئەم بیرو رایه ی ئیمام محمه د غەزالیم زۆر جوان ده رک کردو تی گه یشتم به م واتا: له رۆزی پینجشمه ۸/۲۱/۱۳۷۱ی هه تاوی که له تورکیا له کاتی ۹/۵ سەر له به یانی به ماشین له سیواسه وه به ره و عیران ده هاتم هه روا که و تومه بیر ی ئەم فرموده و نه زه ره ی ئیمام غەزالی له پرا روانیم که نوری رۆژ له لای دهستی چه بی لیخوره (راننده) وه- ئەدا له ئاوینه ی به رسه ری راننده که و له ویوه نوره که له شوشه ی لای راستی ماشینه که ی ئەدا و پینه ی

وه هه روا چون نيسبه تي وجود به به شي ئه خير له ئيضافه ي ئه و ياني له نيسبه تي ئه و له
 غه يري خو ي سه رچاوه ده گري نه ك بالذات، زولم هت يان له مه قوله ي عه ده مي مه خر
 داناوه. جيهاني بون يا با شتر بليين: ئه وه ي كه غه يري ناوي خواي له سه ر دائه نين:
 (ماسوي الله) له ذاتي خويدا عه ده مي مه حزه، وجودي حه قيق ي هه مان خواي به رزو بلينده
 كه نوري حه قيق يه، ئه بي بزانيين: كه ئه م قسه له روانگاي ئيمام غه زالي يه وه جو ز ي
 يانه وع ي ته عييري مه جازي نيه، به لكو حه قيقه تي ديارو ئاشكرايه چونكا ئه م شته
 ده سكه وتي بيرو راي باري ئه قل ي نيه، به لكو حه قيقه تي كه، كه عاريفان و خواناسان، له
 كاتي مي عراج و سه ركه وتني رو حيدا له (قولايي) مه جازه وه به رزي حه قيقه تي ئه وه به
 ئاشكراو به عه يان ده بينن. وه له ريگاي شه وق و زه وقه وه واتاي فه رموده ي خوا «كل شي ي
 هال ك الا وجهه» نه به م واتايه كه هه رچي بي جگه له مه سيري بون دا (به ره و لاي خوايه) له
 رو ز ي له رو زگار ه كاندا تيا ئه چي، به لكو به م واتايه كه هه رچي بي جگه له خوا، بو
 هه ميشه (ازلا و ابدأ) نابوده.

دياره هه ر مه وجودي كي ئاوه ها ئه بي تيا بچي و نابود بي، وجودي حه قيق ي هه مان
 ذاتي خوايه، كه له ماليكيه تي بوندا (ازلا و ابدأ) له م دونياو له ودنيا تاك و ته نيايه. ئه م
 بانگه وازه ي خوا له رو ز ي به ري دا له نيو خه لك دا ده نگ ئه داته وه كه «پاشايي ئه مرو
 هي كي ه؟ (هه مو ده لين): هي خواي تاك و ته نياو خاوه ن وزيه» ته نيا تايه ت به قيامه ت نيه،
 به لكو له گو ي خه لكي ئه م دنياش هه ميشه ده نگ ئه داته وه.

غه زالي له و په ري بيرو ئه نديشه دا به بيرو راي شه بيه به وه حده تي وجود ده گاكه هه ر
 ده مي فه رمايشه كاني له فه بيلي شه ته حاتي صوفي يه به يني نه ژماره ئه وسا به دژواري

راننده كه، له ئيو ئاوي نه كه وه، ئه درا له شو شه ي لاي ده ست ي راست ي ماشينه كه و له و پوه وي نه ي راننده كه، له ده ره وه ده ر
 ده كه وت، جاري وا بو، ده بو، چار ياسي وي نه و ئه و نا قه وي نه كه له ئيو ئاوي نه كه ده ر ئه كه وت، به و نور دانه وه له
 دوره وي لاي راست ي ماشينه كه به سي يا چوار وي نه يا زياتر ده بيندرا. (شه پۆل) ١٢ نوامبري ١٩٩٢ زابني و ٧١/٨/٢١

ده توانین غه زالی له م ئه قیده بهر که نار بزاین.

به لام شتی که به لمینی که ئیمام غه زالی له یارانی شه ترحات بوه به ده سه وه نیه، به لام ئیمام غه زالی به پینی ئه م قسانه ی خواره وه، زور له وه حده ت وجودی یه کان نیزیکه ئیمام غه زالی ده فه رمی: «دنیا پرو تهژی یه له نور... هه مو ئه م نوره نه بو لای نورالانوارو سه ر چاوه ی یه که می خویان بهرز ده بنه وه ئه م نوره ش هه مان نوری خوی بهرزی بیخ هاو تایه. نوره کانی دیکه هه مو عاریه تی و ئه مانه تین و نوری حه قیقی ته نیا ئه وه: (خوایه) هه مو بون و گشت نوریک هه ر خوایه تی (هه ر خوایه و به س) هیچ شتیک بیجگه له دیمه ن و هه یه تی مه جاز، هوویه ت و حه قیقه تی بو نیه. جا چونکا بیجگه له ذاتی ئه و، خودایه ک نیه له. نه تیجه دا نیه، ئه وی هه یه، هه ر ئه وه بون، هه ر خوایه تی که ئیشاره و ئامازه کردن، هه مو بو لای ئه وه، هیچ ئیشاره یه ک بیجگه بو لای ئه و نیه» ئیمام غه زالی به ئاشکرا نالی: حه ق هه مان خه لقه و ئه م دوانه دیمه ن و سوره تیکن بو یه ک حه قیقه تی تاک. هه ر وه کو، کوری عه ره بی دوی ئه و ده لی: ته فاوه ت له نیو ئه وانه دا ئیعتباری یه به لکو ئیمام غه زالی ده لی: هیچ مه وجودی بیجگه له ذاتی پاکی خوا حه قیقه تی بو نیه. ره نگدانه وه و عاله م ته نیا له ریگای ره نگ دانه وه و ئینعکاسی وجودی حه قه وه یه هه ر وه کو ئینعکاسی نوری مانگ له ئاوینه ی جور به جور وه- به زیوه ری وجود نارازیته وه. ئه مه له روانگاری غه زالی یه وه حه قیقه تی که ئه قل و ئاوه ز دیانی پیدا ناوه و که شفعی صوفیانه ش ئه وه ی سه لماندوه، غه زالی له ئاخیرین پله له ناسین، ته فاوه ت له نیوان ته وحیدی عه وام له سه ر بنه ره تی (لا اله الا الله) و ته وحیدو خوا به یه ک زاینی خه واس له سه ر بنه ره تی (لا اله الا هو) روناک ده کاته وه (هو) له روانگای ئیمام غه زالی یه وه هه ر وه کو و تمان بریه تی یه له وجودی گشتی که ئیشاره بو لای ئه و ده کری، ته وحیدی خه واس به پینی بیرو رای ئیمام غه زالی «ویژه ره که ی کاملتر و شاملتر و حه قیقی تر و وردتر و ده خیل تر له هه مو که س له فهردانیه تی مه جزو وه حدانیه تی صرف - ی خوادا، واریدی ده کا وه نیشتمانی فهردانیه ت ئه و پهری میعراجی ئافه ریده گانه».